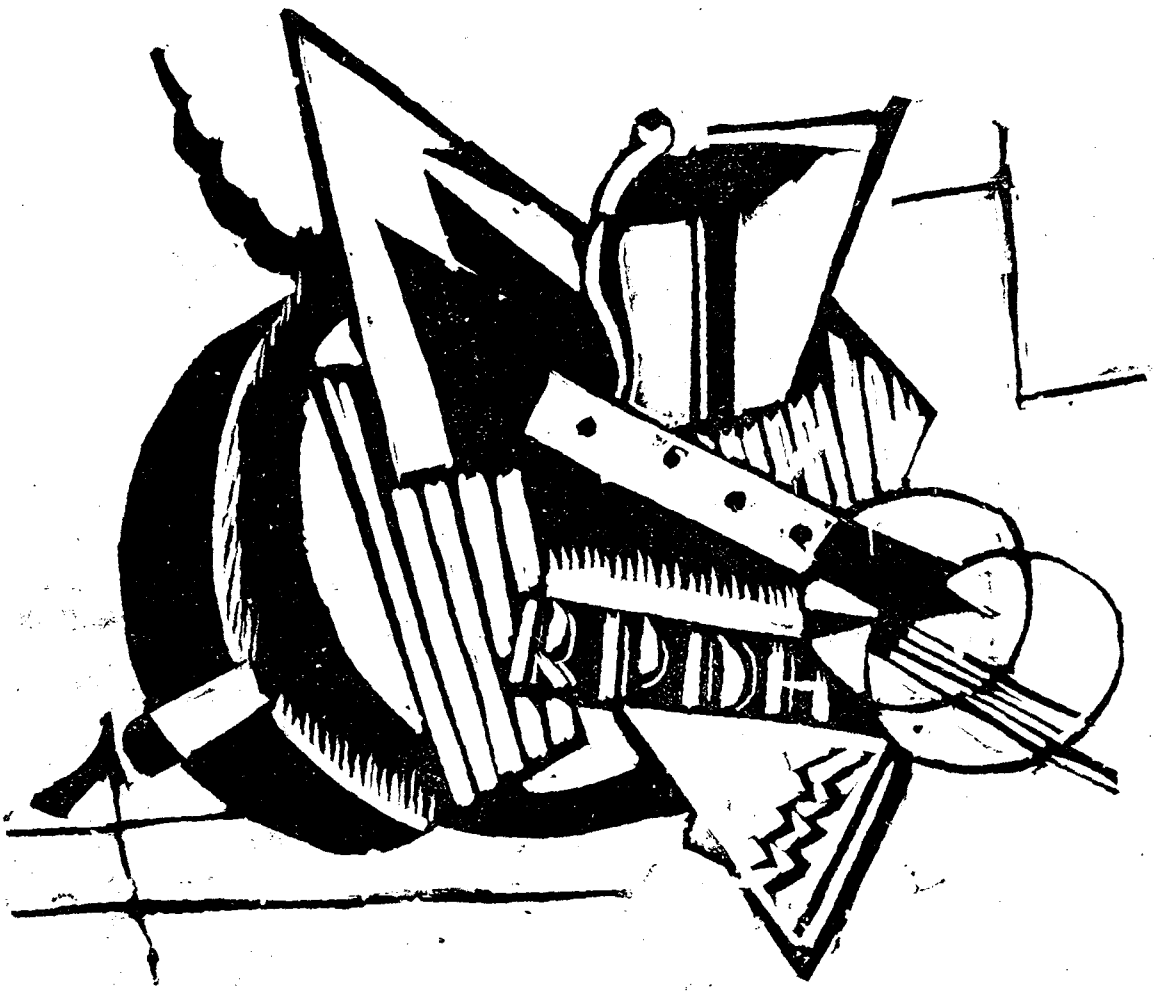

11.777 1935

ANUL III No. 48
Octobrie Exemplarul 3 Lei

CONTIMPORANUL

Linoleum de MARCEL IANCU

STIL NOU: ARHITECTURA

Mișcarea Dada protestase contra neîncetatei reapariții a neoclasicismului în arhitectură.

Chemarea a pornit dela artiști.

Am lansat primele manifeste în 1915 în cari proclamam:

1) Colaborarea artelor plastice abstracte cu arhitectura întinerită (izolarea lor eră pricina neputinței);

2) Contra comerțului de artă și a expozițiilor (venalitatea a dat naștere indirect însingurării artistului și mizeriei boeme);

3) Contra ramei la tablourile abstracte (ele nu mai sunt secțiuni naturaliste; singură arhitectura este cadrul ei);

4) Contra trufiei supraomenești a artistului cultivată dela renaștere încoace (artistul nou, este omul ce se întoarce în societate).

Aceste manifeste erau însoțite atunci de exemplificări ale colaborării artelor plastice abstracte în arhitectură. Mai târziu, grupul artiștilor radicali (Arp, Eggeling, Richter și Iancu) ceream chiar anonimatul operii de artă.

Ideea a fecundat, căci scurt timp după aceea am văzut trei minuni: Expoziția arhitecților independenți revoluționari din Berlin; apoi primul oraș cubist („Magdeburg” prin sforțările uriașe ale arhitectului Taut) și în urmă școala artelor abstracte aplicate în arhitectură, din Weimar (Bauhaus).

Din 1917, remarcăm o influență americană (vezi F. L. Wright, Chicago) la tinerii arhitecți olandezi. Acest orizontalism simplificator e într'adevăr în spiritul nou. Dar a ne oprî aci înscamnă prea puțin. În locul „verticalismului” german de altădată, n'am intronat decât un corespondent. În artă, orice preferință preconcepută de formă, de material, este o impuritate. Ea slăbește adevăratele mijloace abstracte de expresiune.

Aiurea se crijează în principii de artă nouă, simple considerațiuni tehnice. O naivă pasiune pentru mașină, o puerilă admirație pentru inginerul ei. Simțim în această atitudine mai mult diletantism decât pătrundere și creație. A spune că o casă nouă nu mai trebuie să aibă acoperiș, nici jghiaburi, este mai naiv chiar decât a afirma că cei moderni nu mai clădesc decât în cristal sau beton armat. Și în beton se poate turna romantism, iar fonta poate lua formele Renașterii. Nici automobilul, nici oțelul, nici piatra, nici zgârie-nourii, nici cristalul, nici mașinile nu ne vor învăța stilul nou. Materialele acestea condiționează câteodată un aspect. Arhitectul însă, trebuie să le utilizeze ca o formulă: să le mânuiască, să le învingă. Arta, prin mijloacele ei, dematerializează materialul.

Aceste mijloace sunt pure abstracțiuni: volum, culoare, număr, suprafață, greutate, linie, etc.

Stilul nou este în noi și nici decum în materiale, oricât de noi ar fi ele.

M. IANCU

IDILA

E cald

Și lacul pare o hartă de noroi...

E harta unei țări după război

În care -- desgustat de-atâta murdărie --

S'a sinucis și ultimul broscoi

Ca un școlar cu „nota 3” la Geografie...

Pe malul lacului,

Un bou,

O vacă,

Un vițel

Și-un taur.

Recită poezia din școlile primare

„Viitor de aur

„Țara noastră, are!...”

Iar pe șoseaua comunală,

Cârciumarul,

Învățătorul,

Popa

Și primarul --

Cei mai de seamă gospodari din sat,

Se ceartă pentru locul vacant de deputat.

ION MINULESCU

TINICHIGIUL

Un somnambul sui generis: își drege urmașii pașilor cu un ciocan.

M'a trezit în zori pe când schimbă postul cu bufnița dela biserică.

Sânt sigur că bate în neștire.

Dacă privești bine ce face, constai că acoperișul e în cea mai bună stare.

Dar e surd din naștere și nu-l poți convinge.

S'a născut în colțul atelierului, în timpul unei lovituri de ciocan.

În fond e mai mult sărac decât surd.

Are geniu, căci se pricepe la toate.

Cârpește zidul cu tablă.

Îți spune c'a îndreptat coșul.

Astupă găurile provizoriu.

Toarnă și cauciuc.

Artistic vorbind, are numai cultul ruginii.

De aceea și disprețuiește băile de porțelan și sobele de tuciu.

O casă care n'are nevoie de tinichigiu, are acoperișul în bună stare.

I. G. COSTIN

TIC-TAC

PRIMAVARA CRUDA

V

Tatăl său, Axel, fù de tânăr țintuit în pat de reumatisme. Iși îndură suferințele și chinul de a se simți nefolositor, în tăcere. Singura muncă îngăduită, doar traduceri pentru micul editor din localitate. Aceasta nu însemnă un mijloc de trai. Cu încetul rămase în casă, în locul lucrurilor vechi, — un mobilier de infirmerie.

Mama, în schimb, alergă, toată ziua, la lecții. Mai târziu, primi conducerea școlii primare a unei comunități străine.

Serile, Axel coboră scările, dus de subsuori, iar mai apoi sprijinit singur în două bastoane, până la trăsura care-l transportă la club, unde jucă două-trei ceasuri, cărți. Cu asprimea crescândă a împrejurărilor, desfătarea aceasta ajunsese o necesitate, adică un izvor de venituri dela o zi la alta. Așa eră mai cu seamă în vacanțele de vară, când școala nu-și mai retribuia directoarea. Dacă, printr'o soartă potrivnică, tatăl pierdeă într'o seară, se ridică problema capitalului trebuincios jocului din seara următoare sau pur și simplu a taxei pentru birja care să-l ducă la club, în căutarea unui prieten de vremuri bune și a unui împrumut. Il găsiă mai degrabă printre negustorii orașului cari își oferiau plăcerea să plătească politețea unui scăpătat. În așteptare, mama își tocii vederile peste câte o broderie menită vânzării sau loteriei pusă la cale prin mijlocirea câtorvâ caritabile doamne. S'a întâmplat, odată, spre mirarea lui Darie, să nu fie decât pâine la masă, pe când servitoarea a căpătat ouă tari și zahăr pentru ceai.

Pe servitoare o chemă Frosa. Un copil de țâță pe brațe și unul în pânțece. Biblică situație care o împiedică să-și găsească loc mai bun. De o lubricitate pasivă, se tolăniă, ziua, noaptea, în pauze, dinaintea oricui. Scofâlcită, străvezic și distrată, atrăgea ocările și palmele mamei lui Darie, ca un paratrăznet fulgerile. Două femei ce se suportau reciproc, ca două surori, ca două cumnate. Erau una pentru cealaltă. imaginea persistentă a mizeriei. Când Frosa deretică prin casă, stăpâna îi păziă copilul. Copil rumen și răsărit după tipul copilului-reclamă pentru șocolatele elvețiene, pentru paste alimentare. Se hrăniă cu orice, deși nu fusese încă înțărcat. Eră gol și câteodată vânăt de frig, dar pururea vesel și încântat. Contrast strident

cu paliditatea icteriană a Frosei. Aceasta eră regulat surprinsă, în toiul lucrului, suită pe ferestre și sărind greu pe dușumele. Exercițiul îl repetă de câte trei-patru ori în șir, cu recorduri, clasificate și depășite, în înălțime și distanță. Erau simple tentative de avort. Mama lui Darie interveniă, cu răsunătoare palme, să împiedice crima. Intr'o zi, Frosa ridică pumnul. Stăpâna, urmărită, fugi în odaia de alături, în care copilul tocmai consumă ciucurul unei perdele; mașinal luă copilul în brațe, îl aplecă peste fereastră, deasupra vidului. Servitoarea dădu țipăt și căzu în genuchi. Seara, lângă foc, femeile au stat de vorbă iar. Mama lui Darie învăță pe Frosa să-și facă fiertură de coada-șoricelului, să ieă în cursul zilei apiol, iar la culcare chinină muriatică. Frosa totuș continuă să sară și să capete palme în ora dereticatului. Curând își scrânti un picior.

Axel îi ziceă: Cornelia, mama Grachilor.

Grachii Frosei au fost trei. Căci nu mult după accident, Frosa născu doi gemeni. Cu toată mărima lor neobișnuită, moașa atestă că erau numai de șapte luni. Li se prescrise un mediu de 36° și scutece de vată zilnic primenită. În odaie nu se făcu nici un foc, iar pruncii fură înveliți în cârpe. Mumei, deasemeni, i se prescrise repaos de o lună și interdicția de a fi doică. Eră mai galbenă decât beteala de mireasă pe care o păstră lângă icoană. Cu toate astea, a doua zi, se ridică la treabă și își alăptă din belșug gemenii: Nogârță și Ghinion.

Restriștea prin care treceă Darie, i se lămură mai târziu.

Rămase, din acea vreme, cu timiditatea inevitabilă celui ce simte că are ceva de ascuns.

În cele din urmă, servitoarea căzu la pat. Înaintea sfârșitului povestii vizita îngerului:

Greu-bolnava se lăsase în somnul cel aproape neîntrerupt. Trezirile scurte se țesau cu vedeniile în aceeaș plăpândă pânză de viață ce se duce furată de un suflu mare și cald. Apoi un vis rău se împlântă în nervii ei, ca un vultur, și prada, cu pleoapele închise, găfâi istovită. Se făceă, că depe fruntea cu părul uscat și negru crește fără oprire un corn întunecos. Înaintarea lui umpleă încăperea, ca un

con cu temelia fibroasă năbușindu-i gândurile, sperându-i neputința. Ar fi vrut să strige în singurătatea de flacăra de lângă fereastra sub care au tras așternutul de zăcere. Un înger îi veni în ajutor și bolnava îl zări, pe scaun, la căpătâi, deschizând ochii. Eră privirea unei femei străine, în haine de oraș, pe care o simți în pogorire, ca pe o atingere materială.

— Cine ești, suspină întrebarea, pe când cornul fantastic se destrămă și pieri.

— Sunt infirmiera cea nouă, sună lin răspunsul pe care bolnava îl înțelese și-l turbură îndată, căci pe umerii străinei i se părù că vede zăpada unor aripi. Tăcù și-și strânse pleoapele, zădărnîcînd, astfel, deosebirea visurilor de realitate, amăgire a ființei în ființă, deșertăciune care o ispitise până atunci.

Mahalaua își împărți copiii ca un sat de pescari epavele unui naufragiu.

In locuința școlii directoarea trebuia să adăpostească un profesor de franceză, d. Willy, și o începătoare în învățământ, domnișoara Lia.

Părul acestei fete de 20 (douăzeci) de ani avea însușirea turburătoare de a păstra îndelung miremele cu cari eră îngrijit și a le prefăce, prin simpla dogoară a vieții ei tinere, într'un fel de emanație animală, proprie să o deosebască de toate celelalte făpturi ale cerului și ale pământului. D-ra Lia avea atitudini modeste și o sârguință neîntreruptă care pentru ființa ei siriană luă proporțiile unei cochetării. Zelul pus în îndeletniciri atât de nepotrivite cu așteptările pe cari le trâmbița trupul, mersul și vârsta, eră pentru cei din preajmă-i cea mai sfruntată provocare. Singur Darie nu-și talmăciă apelul insistent și mut desfăcut din simpla trecere a domnișoarei prin încăperi. Se bucură însă de privilegiile inocenței: acela de a-și sărută profesoara și de a-i sta pe genuchi aproape de izvorul dens vegetal al părului. Apoi acela mult mai însemnat de a împărți camera de culcare cu Lia. Iar în diminețile de lene ale Duminecilor, licența de a se strecură în așternut lângă ea, într'o nemișcare plină de nedumeriri și de fericire nedescifrată.

Misterul cel mai desăvârșit față de ai casii, sporiă încântarea complicității lor, peste care se sfiă ca o stea nehotărîtă, conștiința păcatului.

In casă însă, două suflete percepuseră mormurul surd al fântânii de sânge încuiată în statua ei vie.

Tatăl lui Darie și profesorul de franceză, ca doi bondari catifelați, în jurul corolei din cordii, începură întrecerea, roitul multicolor, descinderile imponderabile pe marginile abisului sperios și sensibil. Plantă, la început, hermetică, d-ra Lia își înteeți mireasma și culorile în aceste împrejurări priincioase deșertăciunii ei de femeie pândită și disputată cu încrucișări crâncene de voinți tăcute, de către doi bărbați.

Un cântec de pasiune cu stridente și aiurări nestăpânite străbătea pustiul lihnit al simțurilor și fiecare așteptă clipa să-l reverse auzului Liei, încrezător.

D-l Willy îi serviă crâmpoie la tot pașul. Își ticluise, spuncă tatăl lui Darie, o voce cavernoasă și o figură de spaniol de operetă. Ii recitase sonetul lui D'Arvers de atâtea ori încâ d-ra Lia, cu toată augusta-i indiferență față de poezie, îl învățase pe dinafară. Ii siluiă atenția cu perorațiile lui socialiste și îi citiă cronicile provinciale pe cari le trimitea „Adevărului”. Nu uită să-și pună în valoare fizicul, făcând cu ușurință, echilibrul la paralele. In timpul acestei operații, i se umflau vinele tâmplelor, i se congestionă fața și îi cădeau ochelarii pe cari, reîntors la verticalitate, îi băjbăiă pe nisip, cu ochii inexpressivi și șterși ai miopiei. Momentul acesta iscă bucuria rivalului. Tatăl lui Darie, care-i urmăriă evoluțiile, cu țigara aprinsă și un surâs ironic, rîu pierdeă prilejul să atragă atenția Liei asupra figurii jefuite de orice rază de inteligență, a d-lui Willy fără ochelari.

Deodată însă, prestigiul lui Willy se înălță și pluti ferm în toate conștiințele. Venise într'o zi dela gară cu vreo zece volume împachetate, pe cari le desfăcù și scrise câte o dedicație. Le distribuì în primul rând mamei lui Darie și Liei, apoi câtorva doamne din elita provinciei. Eră un roman franțuzesc, editat la Paris, scoarte albe, titlul roșu: *Passion* și numele lui Willy, întreg și vizibil pe frontispiciu. De atunci, în fiecare casă Willy avù câte o mică statuă în atitudinea deconstipant crîspată a gânditorului lui Rodin. Fu cetit și comentat. In localuri, în grădina publică femeile și-l arătau pe Willy și fiecare căută să-l ție de vorbă. In zadar tatăl lui Darie decretă pe necitite, dar întemeiat pe cunoașterea aprofundată a rivalului că romanul e prost și franțuzeasca în care e scris, aproximativă. „Escamillo”, cum îl poreclise pe Willy, triumfă: privirile de făptură adânc impresionată, ale Liei, îl proclamau. Din acel timp Axel deveni trist. Tristețea de altfel și tăcerea făceau parte din mijloacele lui de seducție. Prinele își valorifică paloarea și barba lui din alt secol, ochii de portret, mâinile îngrijite. S'ar

fi putut apoi servi și de desfătările unei convorbiri alese. Dar o știă pe Lia refractară subtilităților, cu atât deci mai inaccesibilă. Mila însă o covârșise pe această sentimentală, pentru soarta unui om tânăr încă, deosebit prin purtări și simțire de ceace până atunci cunoscuse și lipsit de o mângâiere binemeritată. **Problema lui Axel:** cum să transforme prietenia și înduioșarea fetii pentru un nefericit, în dragoste pentru un bărbat? Cariera de romancier a lui Willy zădărnicea neîndoios tranziția. Cu viclenia lui calmă, Axel alese o cale nouă: aceea de camarad în vârstă, de luminător dezinteresat, de confident înțelegător. Nu-i smulse însă nici o mărturisire relativ la sentimentele ei pentru Willy, deși ei începuse să se înțeleagă din priviri, să-și vorbească aproape fără cuvinte.

Discret, de vreo două ori, în fața lui Darie, martor tolerat de toți, Axel își șterse lacrimi romantice cu precauții în așa fel dozate, încât să-l vadă Lia. Vanitatea ei creșteă, dar Axel simțise că deveniă, pe nesimțite, supărător. Dorința îi dase puteri noi în lupta cu boala. Incheieturile îndărătnice, junghiurile cari îl abăteau în nemișcare, cedau eforturilor lui neliniștite de a se găsi pretutindeni și de a afla ce se petrece. Cutreiera odăile în pantofi de flanelă pentru reumatici, sprijinindu-se în bastoane și de mobilele din cale. Lia se refugiă în fundul grădinii. De teama de a o lăsa singură cu cellalt, Axel își trimitea fiul să-și facă sub privegherea ei lecția pentru a doua zi. Darie era mândru de această complicitate cu tatăl său, depe urma căruia trăgea folosul de a respira peste paginile cărții mai de aproape pe d-ra Lia. Dar toleranța nelimitată a celor doi potrivnici față de prietenia lui cu Lia treziă într'însul sentimentul inferiorității lui neglijabile. Imperceptibil se amestecă aci și conștiința unei dreptăți nesocotite. Iși spuneă în colțul lui cel mai sperios, că dragostea lor nu era atât de nevinovată pe cât o arată diferența de vârstă și frăgezimea lui Darie. Duminicile lor se întetiseră. Se întâmplă ca Darie să se treziască, în zilele de lucru, cu un ceas mai de vreme, pentru a-l petrece în culcușul profesoarei sale. Un desăvârșit mister acoperiă această infracțiune. La început infundându-și fața în perne au chicotit școlărește de teama surprinderii. Și-au povestit în șoapte întretăiate de sărutări, o mulțime de lucruri. La răstimpuri Darie era cuprins de un râs nervos dus până la suferință de strădania de a și-l stăpâni. Lia îi luă capul și-l înăbușiă de cămașa ei parfumată. Pe urmă un rit se stabilî: nu mai aveau nimic a-și spune.

Darie îi sărută îndelung ceafa umbrită de bucle negre, gâtul și-i sugea urechile. Lia suportă înțepenită dela călcăie la bărbie, această desmierdare neobișnuită. Dacă închideă ochii, Darie știă că expresia Liei, intensă, nu e cea de totdeauna. Sfârșiă prin a-l ruga: lasă-mă. Și-i explică: mă gâdili. Dece oare amândoi au tresărit odată groaznic și s'au depărtat unul de altul când li s'a părut că umblă cineva la ușă?

În fiecare seară, în ietacul lor, Lia cetia scrisoarea nouă pe care Willy i-o lăsa pe masa cu ogîndă. După aceea o adăoga teancului din sertar. Într'o zi, când se gândise mai mult asupra lui Willy și a Liei și a corespondenței lor, Darie luă o scrisoare și o duse tatălui. Axel vră să-l dojenească. — Du-o numai-decât înapoi, îi zise. Dar în loc să-i restituie scrisoarea, dă fuga și ia-mi mai întâi gazetele, îi adăoga. Darie puse scrisoarea în sertar mai târziu. Nimeni nu cunoscă trădarea. Axel deveniă dince-înce mai agitat, ceace îi grăbiă vădit victoria. Ajunse să se plimbe și o jumătate de ceas neîntrerupt. Circuitul secretului se întetia în cele patru suflete. Singură mama lui Darie nu bănuia nimic, căci nimănui nu-i da prin gând să o avertizeze.

El își simțiă fericirea amenințată din toate părțile. Avea uneori mândria secretului său imprecis. Alte ori suferiă știindu-l nesocotit și iluzoriu, adică supus interpretărilor. Adesea Lia părea că-i spune: cu un copil ca tine totul e îngăduit și fără gravitate; jocul nostru îl întrerup și-l reiau și-l dirijez după plac. Aprehensiune care adânciă sub ochii lui Darie aceleași cearcăne săpate de agonia erotică sub pleoapele lui Axel.

Într'o amiază, după dejun, la cafea, de față cu două bătrâne domnișoare din comitetul școlar, Axel scoase din buzunar un volum franțuzesc, galben, și-l întinse surăzător lui Willy. Acesta, cu ochii ațintiți la volum, pâlî, i-l smulse și-l trânti de pământ, și-acoperi fața cu mâinile și fugi fără să mai tragă ușa după el. Axel isbucni în hohote. Pe fereastră, autorul fu zărit străbătând în fugă grădina, cu capul între mâini, cașicum ar fi fost lovit de insolajie. Se făcū tăcere. Axel, cu o vervă triumfătoare, lămurî cum hazardul unor frunzăriri prin biblioteca cercului, îi aduse în mâni romanul lui Willy sub iscălitura însă a unui francez autentic și într'o ediție anterioară cu douăzeci de ani. Willy nu făcuse decât să comande câteva zeci de coperte cu un titlu nou, cu numele său deasupra și să camufleze astfel lucrarea obscură și gloria unui uitat.

Willy se înapoiă seara târziu scuturat de fri-

guri și plângând ca un copil. Fiindcă leșină din sfert în sfert de oră, ai casii trimiseră după doctor, iar doctorul după bromură. Mama lui Darie, îi schimbă compresele reci pe frunte. Axel îi făgăduia, în clipele când putea să se facă înțeles, că totul are să rămână în familie. Singură Lia nu-i dădă nici o atenție. Afecțiunea de până atunci se spulberă ca un fulg de pădăie.

În schimb, prietenia lui Axel deveni un acord pasionat de viori chinuite. Sunete împletite în aer premerg fuziunea răsuflărilor, înlanțuirea trupurilor pentru marea cascada efemeră.

Și veni ceasul nocturn când Darie fu trezit de un suspin înăbușit dinspre patul Liei. Candelă, deasupra pernelor lui, lumina ca o mireasmă. Sări pe covor și se apropie de culcușul tovarășei sale. La vederea lui, suspinele sporiră. Lia îi făcū loc, își apăsă pleoapele pe trupul mic și plânse sub desmierdările stângace, plâns sbuciumat, întrerupt de sughițuri, revărsat în gemete adânci, înrăit pe aceleași șoapte: ce-am făcut, doamne!

Darie nu înțelese, dar simți că nu trebuie

să întrebe. Simți deasemenea tristețea că sărutările și mângâierea lui și întreg misterul care-i învăluiseră dimpreună, luase, nu știă de ce, sfârșit.

Axel mergea de-acum până la club, pe jos.

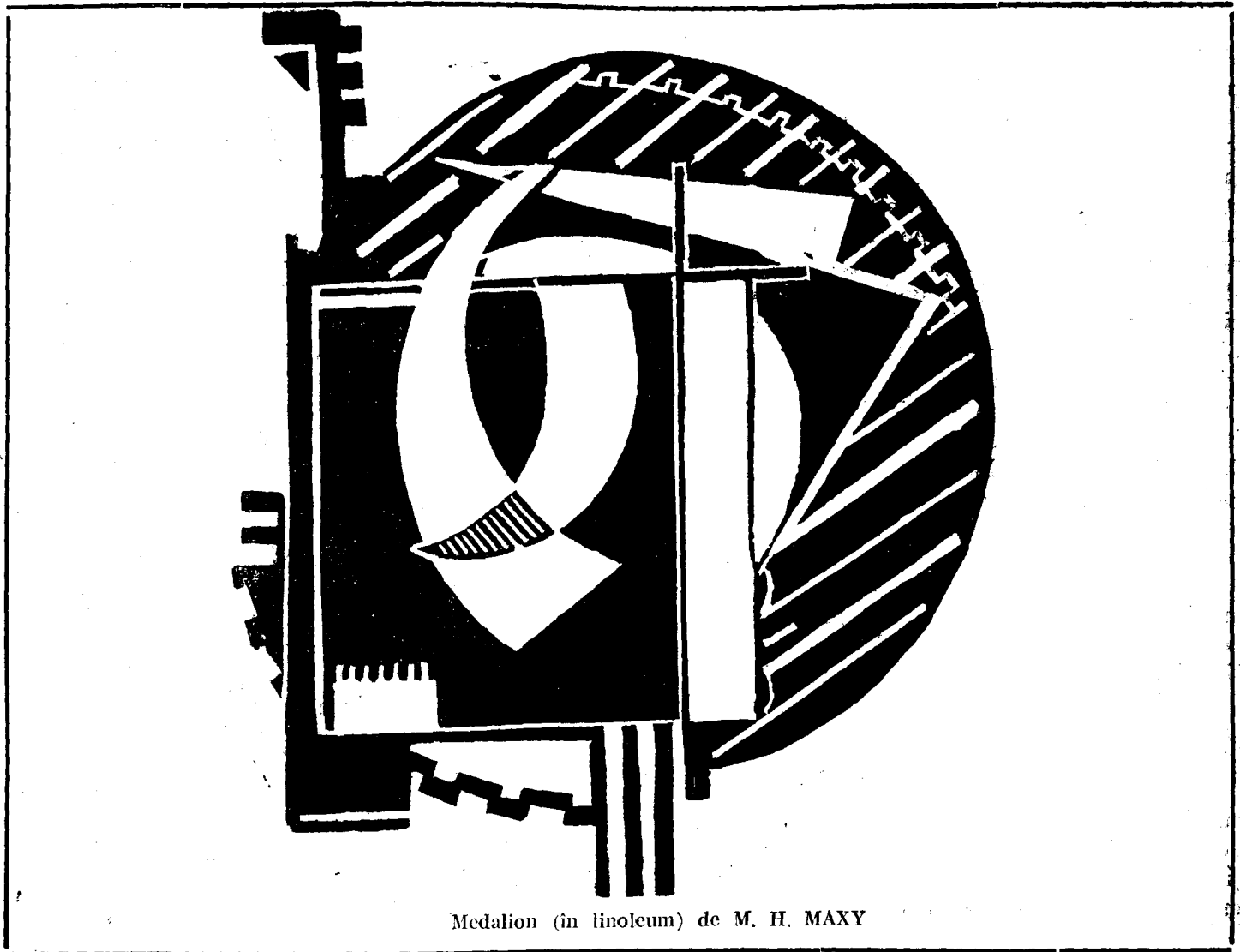
I. VINEA

SEM N

Gândul bate strâmt în alfabet
Unde A nu-i A până sfârșim
Mărturisiri din ceruri au ajuns
Eternități în coapse măsluim
Eva, cântec secular secret
Negru crin adânc ascuns.

Investit dumnezeescul pui
de cremene, de fier, de lemn, de lut
Bătut în trup nepriceput
Intinde-un vis în ora lui.

SERGIU DAN.

Medalion (în linoleum) de M. H. MAXY

MIȘCAREA ARTISTICĂ ÎN POLONIA

1) Cea mai caracteristică trăsătură a artei poloneze este sensibilitatea ei hiperdesvoltată și lipsa problemelor pur formale.

2) Pentru Polonia antebelică, arta eră unicul azil al spiritului național. Artistul reînviă trecutul: mărire și mizerie; imită arta populară; creia arta națională.

3) Marile descoperiri ale impresionismului răsunară și în Polonia. Indată, însă au degenerat în naturalism și încăpură pe mâinile sentimentaliilor căutători ai „frumosului peisaj polonez”.

1) Ultimii ani dinaintea de război și scurtul răstimp dela independență au adus însemnate schimbări.

2) Totdeodată, în ambele centre intelectuale poloneze, Cracovia și Varșovia, se formează grupările moderniste numite „formiste”. Formiștii din Cracovia, mai radicali, reprezintă futurismul și expresionismul, iar cei din Varșovia s’au oprit la formula cubism-expresionism.

3) Până în 1920, formiștii dezvoltă o activitate foarte vie și, în graba ei, febrilă: ediții noi, conferințe, expoziții. Societatea reacționează în feluri deosebite: ostilitate, indiferență, bunăvoință... Apoi, noile postulate sfârșesc prin a se contopi în sufletul masselor, se acomodează gustului popular.

1) Dela 1920 mișcarea slăbește. Se ivesc noile curente: întoarcerea la clasicism. Formiștii pierd terenul. Exodul începe: mulți, neputând trăi în atmosfera ostilă, emigrează. Vai, soarta de totdeauna a artistului polonez este de a găsi dezvoltarea și succesul departe de patrie. În Polonia nu e loc pentru dânsii. Se întâmplă azi același lucru chiar cu acei cari au găsit glorie și răsunset în toată Europa: K. Malevicz. (Ministerul Cultelor n’a consimțit întoarcerii lui în Polonia). Marcussis, Halicka, Lypschitz, Kissling, etc. Ceilalți se confundă în mulțimea adeptilor clasicismului, cézanismului, impresionismului moderat în grupul „Rythm”. După 1922 tablourile și sculpturile formiștilor sunt cu totul rare în expozițiile Warșoviene. Mișcarea formistă, cu toate că nu e lipsită de defecte, a dat societății noastre multe invențiuni. Ei au explicat, în public și pentru prima oară problemele formale de artă.

Defectele lor sunt: o construcție insuficientă, lipsă de ordine și moderație, lipsa unui program clar și hotărât, și prea mult loc sentimentalismului. (Cu alte cuvinte, mai degrabă, expresioniști).

1) Meritul celor dela **BLOK** este o definiție precisă și clară a postulatelor de avantgardă.

Guitară de JUAN GRIS (Paris)

2) Programul „Blocului” a fost o noutate pentru societatea poloneză. O apariție cu totul diferită de tot ce publicul polonez credea că știe.

3) Dela „Blok” a pornit semnalul: *munca metodică, intelectuală, colectivă*.

4) Am pus în primul plan al preocupărilor programului nostru *indivizibilitatea problemelor de artă și a problemelor sociale*. Ne-am manifestat pentru stânga radicală, în mișcarea socială.

1) Încă depe vremea formismului, actualii membri ai grupării Blok erau în opoziție, acuzându-i pe ceilalți de moderație. În 1923, din inițiativa Terezei Zarnower și Mieczyslaw Szczuka s’a format grupul către care venira în urmă W. Strzeminski și H. Stazewski, etc. S’au organizat expoziții.

2) În 1924, după inițiativa lui Zarnower, organizăm și edităm primul ziar.

3) Rezultatele sunt depe acum vădite: pretutindeni auzim repetându-se postulatele noastre și observăm la alți, influențele activității noastre.

Varșovia, 1924.

M. SZCZUKA.

SALA SINDICATUL ARTIȘTILOR
 BUCAREST — DECEMBRE
 PREMIÈRE EXPOSITION INTERNATIONALE
 DE PLASTIQUE MODERNE
 ORGANISÉE PAR LA REVUE
 CONTIMPORANUL
 TOILES — GRAVURES — SCULPTORES
 DE

G. Brancusi, Marcel Ianco, Melitta Petrasco, Maxy, Matiss Teutsch, V. Brauner, ainsi que des meilleurs représentants de l'art moderne de France, Italie, Allemagne, Russie, Pologne, Tchecoslovaquie, Yougoslavie, Hongrie.

PRIMA EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ
 DE ARTĂ MODERNĂ
 IN ROMANIA

CĂRȚI ȘI REVISTE

ASPECTE ȘI DIRECȚII LITERARE de N. Davidescu (vol. II. Cultura Națională). Căutăm o comparație, pentru a preciza soclul, materialul și dimensiunile lui Davidescu în literatura română — și figura lui Rémy de Gourmont se ivește. Lipsuri și adăogiri, deoparte și de alta, reciproc, se compensează. Poet, romancier, povestitor, eseist, filolog, estel, pamfletar și ziarist, N. Davidescu, purces în 1908, cu primii simțoliști (încă un element de similitudine) a fost și continuă a fi, din toate, cu profuziune și cu excelență. Mai puțină senzualitate și mai multă încordare decât la marele Rémy. O întreagă complicată paralelă și un migălos portret e de făcut aci — și a teptăm pentru aceasta apariția celor două romane anunțate. Alitudine intelectuală, antisentimentalism, arhitect al abstractului, iață piatra, iață betonul care-l fac durabil. Arabescurile de dialectică, finețea melistofelică a perfidiei lui, subtilul și vițoarea atacului, iață trăsăturile care-l fac interesant. Alături de T. Arghezi, dela 1900 încoace, Davidescu e în plus unul din rarii scriitori români cari au învins bletemul celor 30 de ani, vârstă la care, de obicei, scriitorul nostru cade în imbecilitate.

SANDER MEYKAMP, par Maurice Casteels (ed. L'Equerre). — Nous ne pouvons pas, à la hâte et en quelques lignes, dire tout le bien que nous pensons de ce roman à la fois rapide et profond, authentiquement moderne, parce qu'il ne recourt pas aux outrances stéréotypes et aux facilités paralogiques des oeuvres d'après guerre et dada. Des situations inédites ressort le drame inénarré du peintre Sander Meykamp, véritable homme de notre époque. Cela nous est raconté directement dans un style ferme et lisse comme l'acier. Nous reviendrons.

75 H. P. — Propaganda pornită acum trei ani prin *Contimporanul* a câștigat artei moderne, energii noi. Apariția revistei 75 H. P. deschide seria abia anunțată a publicațiilor de avangardă. 75 H. P. amintește ca tehnică tipografică edițiile eroice și cari au revoluționat meșteșugul limbului, ale primelor publicații dadaiste și futuriste din prețjma marelui război. Spiritul de frondă și de bravură ale acelor incendiare și artistice pamflete îl regăsim cu bucurie în paginile juvenile ale proaspătului nostru confrate.

Primul număr aduce ca gen nou: pictopoezia d-lor Brauner și Voronca. Proză interesantă de Marinelli. Se remarcă opoziția ce fac artele plastice evaluate spre constructivism stăruind retrograd-sub-dadaiste a literaturii.

LA VIE DES LETTRES colaborează Marinetti, Nicolas Beauduin, Marcel Arland.

N. Davidescu de MARCEL IANCO

LISEZ
 LA REVUE EUROPEENNE
 No. 20

Romain Rolland: Introduction à le Jeune Inde (Mahatma Gandhi).
 Benjamin Crémieux: Pierre Mac Orlan
 Bernha d Kellermann: Le Naufrage
 Holderlin: Sx poèmes à Diotime
 Eduard de Stfeter kron: Hist. de la petite Tukuta
 Jeanne Ga'zy: Le vrai secret de Barbe Bleue.
 Chroniques par Lucien Fabre, André Germain, Philippe Soupaul, Louis Aragon.

Parăitru prochainement: *Concordances* poème par Ion Vinău avec bo's gravés par Marcel Ianco. (Contimporanul. Bucarest)

GEORGES LINZE: LE PAYSAGE INVENTORIÉ — (esthétique et lyrisme du paysage) éditions du groupe d'art de Liège. Poème cérébrale. Lirismul abstracțiunii și al sintezei:

Viteza este un început de ubicuitate.
 Omul prin ea șterge finutul: ca un burete.
 Dar avem persistența imaginilor.
 În timp scurt se sintetizează provincii.
 Distanță și durată sunt incompatibile astăzi.
 Ști-se-va fericirea planetelor scăldate în nuanțe de spațiu!

PASMO director Cernik. Praga.
 7 ARTS directori Victor & Pierre Bourgeois, colaborează G. Linze și Maurice Casteels.

75 H. P. (Bucarest) director Ilarie Voronea.
 STURM. — Director Herwarth Walden, expoziție, editură, revistă trimestrială de avangardă. Postdam, reestr., Berlin.

Dans le prochain numéro de la Revue Européenne Recueillement par Marcel Arland; Le Crucifix de Porcelaine par Marcel Jouhandeau; Heinrich Mann par Felix Bertaut.

Vient de paraître dans le collection de la Revue Européenne: *Déchéances Aimeables* par Léon Pierre Quint.